

ZBOŻA. Jesienne i zimowe siewy – odmiany przewódkowe

Lepiej późno niż później

Od lat spada powierzchnia zasiewów zbóż jarych. Tendencja ta jest spowodowana dużą różnicą plonowania odmian jarych i ozimych. Niższe plony odmian wysiewanych wiosną wynikają przede wszystkim z pogłębiającego się niedoboru wody w glebie i braku opadów wiosną i latem. Odmiany przewódkowe są złotym środkiem. Można je wysiewać późną jesienią lub bardzo wczesną wiosną. Od października nawet do lutego.

Niższa tolerancja na suszę oznacza zredukowaną liczbę wykształconych źdźbeł, a następnie kłosów. A to bezpośrednio przekłada się na wysokość plonowania. Czy istnieje alternatywa dla zbóż jarych?

Odmiany przewódkowe można wysiewać późną jesienią lub bardzo wczesną wiosną. Zasada jest taka, iż im późniejszy siew, tym niższy plon. Przewódkki plonują lepiej niż zboża wysiewane wiosną, ponieważ mają szansę lepiej się rozkrzewić i wykorzystać zapasy wody, z jesiennych i zimowych opadów.

Niezbyt popularne

W Polsce przewódkowe odmiany zbóż są jednak nadal mało popularne. Rolnicy wolą wysiewać formy ozime, nawet po późnych przedplonach, chociażby kukurydzy. Dobrym rozwiązaniem jest wysianie zboża jarego w terminie późnojesiennym. W sprzyjających warunkach rozwoju,

mimo późnego siewu, są one w stanie wydać dobry plon, często zbliżony do ozimin sianych w optymalnym terminie. Argumentem przemawiającym za odmianami przewódkowymi jest jakość ziarna oraz złagodzenie skutków wiosennej suszy dzięki wykorzystaniu wody zgromadzonej w glebie podczas zimy.

Zimotrwałe krzyżowanie

Zboża przewódkowe, dzięki uwarunkowaniom genetycznym, są w stanie przetrwać okresy niskich temperatur. Dzieje się to za sprawą genu zimotrwałości, który takie odmiany nabyły m.in. w efekcie krzyżowania form jarych i ozimych zbóż.

O każdej porze roku

W nowoczesnej hodowli stosuje się innowacyjny system jaryzacji pozwalający roślinom przejść w stan gene-

ratywny w szerokim zakresie temperatur. W warunkach klimatycznych Polski, niektóre odmiany można wysiać o każdej porze roku i zawsze wejdą w stan generatywny – wytworzą kłosy i ziarno.

Mniejsze straty

Odmiany przewódkowe to alternatywa, która może zredukować straty plonów – warto rozważyć ich włączenie do płodozmiaru. Jest to najefektywniejszy sposób na uniknięcie zniżek plonowania spowodowanych trudnymi warunkami zimowania i wiosennymi suszami. Jesienny termin siewu zapewnia szybszy rozwój początkowy, niż w przypadku siewu wiosennego.

Po późnych przedplonach

Wartością nadrzędną tych odmian jest możliwość znacznie późniejszego terminu wysiewu w porównaniu z odmianami ozimymi, bez utraty plonu, który wynika z krótszego okresu krzewienia jesiennego. Ta cecha umożliwia produkcję jakościowego żyta po późnych przedplonach. Odmiany te dojrzewają w tym samym czasie, co zboża ozime. W ten sposób wykorzystujemy stanowisko pod zasiewy ozimin, co w przypadku wiosennych zasiewów nie zawsze jest możliwe.

Zboże na stanowisku

Siejąc odmiany przewódkowe, pamiętajmy o odpowiednim przygotowaniu stanowiska. Przede wszystkim należy dobrze rozdrobnić i wymieścić resztki poźniwne na taką głę-

bokość, by nie szkodziły wschodom. Siew przewódek w listopadzie zapewnia zwykle korzystne warunki wilgotnościowe. Jednak na zbyt mokrych i zlewnych stanowiskach uprawa może nadmiernie zagęścić glebę, a tworzące się zastoiska wodne skutecznie zahamują wschody roślin.

Jak najszybciej, w środku dnia

Pole najlepiej przygotowywać do siewu w środku dnia, bo wtedy zbyt wilgotne stanowiska mają szansę nieco się osuszyć i ogrzać podczas słonecznej pogody. Siew należy wykonać jak najszybciej w równie dobrych warunkach. Jeśli jest bardzo mokro, lepiej zrezygnować z siewu. Łatwiej i szybciej uprawiamy w tym terminie gleby lżejsze.

Jednak przesuszone stanowisko to także zagrożenie dla wschodów i konkurencja ze strony mikroorganizmów, które podczas rozkładu resztek będą czerpać azot i wodę z gleby.

Od października do lutego

Zaleca się siew przewódek w terminie od października (jak formy ozime) nawet do lutego. Ogólny trend w uprawie przewódek mówi o zwiększeniu normy wysiewu o 10-15%, a nawet 20% w stosunku do obsady wiosennej. Późny termin siewu może bowiem pogorszyć kiełkowanie nasion. Spowodowane jest to m.in. niską temperaturą gleby lub jej nadmiernym uwilgotnieniem.

Koszt materiału siewnego jest nieco wyższy, ale rekompensuje go wyższy plon ziarna. Zalecana głębokość siewu przewódek jest taka sama, jak dla wszystkich zbóż jarych, czyli ok. 3 cm, a rozstawa to 11-15 cm. Pamiętajmy jednak, że żadna z form zbóż nie gwarantuje przetrwania zimy.

Zaprawianie ziarna

Przed siewem należy pamiętać o zaprawianiu ziarna. Choć aktywność patogenów w przypadku niskich temperatur gleby i otoczenia jest znikoma, zaprawianie ziarna profi-

laktycznie chroni rośliny przed podstawowymi chorobami grzybowymi, jak zgorzel siewek, fuzarioza, śnieć cuchnąca, śnieć karłowa czy głownia pyląca.

Przezimowanie

Przewódki, aby dobrze przezimowały, muszą osiągnąć niezbyt zaawansowaną fazę rozwojową. Najlepiej, jeśli jest to zeszpilkowanie, a maksymalnie faza dwóch lub trzech liści. Dlatego najpewniejsze będzie wysianie zboża w listopadzie, co pozwoli bezpiecznie przezimować. W warunkach przeciętnej zimy przewódki zimują dobrze. Zagrożeniem dla nich, tak jak dla wszystkich ozimów, są duże mrozy oraz bezśnieżne zimy. Po ciężkiej zimie nie należy pochopnie i zbyt wcześnie podejmować decyzji o ewentualnym przesiewie plantacji. Przewódki na przedwiosniu zasilone azotem szybko się regenerują i wchodzą w fazę krzewienia.

Zabiegi pielęgnacyjne wiosną

Przewódki to zboża jare, dlatego wszystkie zabiegi pielęgnacyjne, jak odchwaszczanie czy zabiegi ochrony roślin, wykonywane wiosną w zbożach jarych, są odpowiednie i w ich przypadku. Ważne jest wczesne

odchwaszczanie plantacji wiosną, m.in. zwalczanie miotły zbożowej.

Jeśli chodzi o nawożenie, warto przedsięwzięcie zaaplikować fosfor i potas. Azot najlepiej podać wiosną, kiedy rośliny wznowią vegetację. Do tego czasu kiełkująca roślina będzie czerpała składniki pokarmowe głównie z ziarniaka.

Więcej kłosów

Wydłużona vegetacja przewódek i wykorzystanie zasobów wody po zimie, pozwala roślinom szybko i silnie rozkrzewić się wiosną. Wytwarzają one większą liczbę pędów kłosonośnych, a więc i kłosów. W okresie nalewania ziarna umożliwia dobre wypełnienie ziarna.

Z badań wynika, że z siewów przewódkowych uzyskamy masę tysiąca ziaren (MTZ) większą o około 10%, w porównaniu do siewów wiosennych. Jednym słowem – przewódki plonują lepiej w sprzyjających warunkach nawet na poziomie form ozimych

źródła: www.farmer.pl
www.hrmsolice.pl

Anna Rogowska, Agencja Jatrejon
Justyna Chodorowska-Konieczna DODR,
PZDR Głogów

